

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/17

Majetek a peněžní prostředky státu vynakládané na pořizování a distribuci výstroje příslušníků Armády České republiky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/17. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Petr Neuvirt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo obrany (dále také „MO“) hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu souvisejícími s pořizováním a distribucí výstroje příslušníků Armády České republiky (dále také „AČR“) v souladu s právními předpisy a způsobem naplňujícím oprávněné potřeby Armády České republiky.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v období od srpna 2018 do února 2019.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2015 až 2017, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo obrany.

Kolegium NKÚ na svém VII. jednání, které se konalo dne 20. května 2019,

schválilo usnesením č. 7/VII/2019

kontrolní závěr v tomto znění:

KLÍČOVÁ FAKTA

ROZDÍL MEZI CELKOVOU HODNOTOU NÁROKU VOJÁKŮ NA VÝSTROJ
A PENĚŽNÍMI PROSTŘEDKY VYNALOŽENÝMI NA JEJÍ POŘÍZENÍ

1,05 mld. Kč

V ROCE 2015

0,95 mld. Kč

V ROCE 2016

1,12 mld. Kč

V ROCE 2017

TENTO ROZDÍL VEDL K OMEZENÍ VÝDEJE VÝSTROJE
PŘÍSLUŠNÍKŮM ARMÁDY ČR V LETECH 2015 A 2016.

OD 1. 1. 2018

+90 %

navýšení hodnoty výstroje
vojákyňe z povolání
z 30 860 Kč na **58 660 Kč**

+85 %

navýšení hodnoty výstroje
vojáka z povolání
z 34 103 Kč na **63 119 Kč**

VÝZNAMNÉ ZVÝŠENÍ HODNOTY VÝSTROJE MINISTERSTVO OBRANY
NEZOHLEDNILO PŘI PLÁNOVÁNÍ VÝDAJŮ NA VÝSTROJ PRO ROK 2018.
OMEZENÍ VÝDEJE VÝSTROJE SE TAK MŮŽE OPAKOVAT.

VÝDEJNY VÝSTROJE ARMÁDY ČR

MINISTERSTVO OBRANY NENASTAVILO PROCES DISTRIBUCE
VÝSTROJE EKONOMICKY A UŽIVATELSKY NEJVHODNĚJŠÍM ZPŮSOBEM.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl u MO kontrolu hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu souvisejícími s pořizováním a distribucí výstroje příslušníků AČR. Zaměřil se zejména na plánování potřeb výstroje příslušníků AČR a distribuci výstroje mezi příslušníky AČR. Dále na kontrolním vzorku prověřoval soulad pořizování výstroje s právními předpisy.

Celkové vyhodnocení

MO při pořizování a distribuci výstroje nenaplnovalo v kontrolovaném období potřeby příslušníků AČR. MO muselo v letech 2015 a 2016 vzhledem k nízkým skladovým zásobám výstroje regulovat výdej výstroje příslušníkům AČR.

Peněžní prostředky vynaložené na zajištění výstroje v letech 2015 až 2017 neodpovídaly výstrojním potřebám AČR. V roce 2018 přijalo MO nový výstrojní předpis, který významně navýšil hodnotu základní výstroje příslušníků AČR. MO při plánování pořizování a obměny výstroje a při přípravě rozpočtu na rok 2018 toto navýšení nezohlednilo. MO přitom disponovalo údaji, na jejichž základě mohlo pořizování a obměnu výstroje efektivně plánovat. V následujících letech se tak regulace výdeje výstroje i vzhledem k rostoucímu počtu příslušníků AČR může opakovat. Výstroj příslušníků AČR je přitom základním předpokladem řádného a bezpečného výkonu jejich služby.

Systém distribuce výstroje mezi příslušníky AČR je zastaralý a neodpovídá současným technickým možnostem. Změnu systému distribuce výstroje zvažovalo MO již v roce 2004. MO však do doby ukončení kontroly plánované projekty nerealizovalo.

Pořizování výstroje realizovalo MO v souladu s právními předpisy.

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností:

1. Rozdíl mezi hodnotou výstroje, na kterou mají příslušníci AČR v průběhu jednoho roku nárok, a peněžními prostředky vynaloženými MO na pořízení výstroje činil 1 048 mil. Kč v roce 2015, 948 mil. Kč v roce 2016 a 1 123 mil. Kč v roce 2017.
2. Nízké skladové zásoby některých položek výstroje vedly v letech 2015 a 2016 k regulaci výdeje výstroje příslušníkům AČR. V důsledku regulace došlo k omezení výdeje výstroje a příslušníci AČR si nemohli obměňovat a pořizovat výstroj tak, jak stanovil výstrojní předpis MO. Zavedením výstrojních regulací porušilo MO povinnost stanovenou ustanovením § 59 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb.¹, neboť příslušníkům AČR nezajistilo vhodné podmínky pro řádný a bezpečný výkon služby.
3. Hodnota základní výstroje do konce roku 2017 činila 34 103 Kč u vojáka z povolání a 30 860 Kč u vojákyně z povolání. Přijetím nového výstrojního předpisu s účinností od 1. 1. 2018 se zvýšila na 63 119 Kč (85% navýšení) u vojáka z povolání a 58 660 Kč (90% navýšení) u vojákyně z povolání. Peněžní prostředky plánované na pořízení výstroje v roce 2018 ve střednědobém plánu však MO oproti roku 2017 navýšilo pouze o 31 %. Schválený rozpočet na pořízení výstroje v roce 2018 byl dokonce o 16 % nižší než v roce 2017. V následujících letech tak hrozí opakování regulace výdeje výstroje.

¹ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

4. MO eviduje a sleduje údaje, na základě kterých lze plánovat pořizování výstroje tak, aby odpovídalo potřebě obměny výstroje stávajících příslušníků AČR a vystrojování nových příslušníků AČR. Ve vnitřních předpisech nemá MO upraveny postupy pro případ, že skladové zásoby určité výstrojní součástky dosáhnou nízkého stavu. Realizace pořizování výstroje v kontrolovaném období nereflektovala výstrojní potřeby, což vedlo k výše uvedené regulaci výdeje výstroje (viz bod 2.).
5. V případě stavu ohrožení státu nebo válečného stavu (dále souhrnně označovaných jako krizové stavy) zabezpečuje MO vymezené výstrojní součástky formou mobilizačních dodávek na základě zákona č. 241/2000 Sb.² Pro krizové stavy má MO ve vnitřních předpisech dále nastaven systém udržování skladových zásob. V době kontroly stav skladových zásob výstroje pro krizové stavy odpovídal stanoveným vnitřním předpisům. MO má zpracované plány a postupy k zajištění výstroje v krizových stavech.
6. Výstroj je mezi vojáky distribuována prostřednictvím čtyř výdejen součástek naturálního odívání (dále také „výdejny“). MO nemělo nastaven proces distribuce výstroje příslušníkům AČR tak, aby minimalizovalo výdaje a úkony spojené s distribucí výstroje. Vojáci do výdejen jezdí v rámci služebních cest a MO jim hradí cestovní náklady a náhradu stravy. MO výši těchto nákladů nesleduje. Vojáci nemají možnost si výstroj ve výdejních zamluvit, a může tak docházet k situacím, kdy požadovaná výstroj není při návštěvě vojáka ve výdejně k dispozici. MO zvažuje již od roku 2004 změnu systému distribuce (např. se jednalo o projekt *Outsourcing vystrojování rezortu MO* či *E-obchod*), plánované projekty však do doby ukončení kontroly nerealizovalo. NKÚ doporučuje provedení podrobné analýzy možných řešení, na základě které MO vybere ekonomicky a uživatelsky nejvhodnější způsob distribuce výstroje.
7. Kontrolou bylo prověřeno pořízení výstroje v celkové hodnotě 747 833 684 Kč. Kontrolován byl soulad pořízení výstroje s právními předpisy a výdej výstroje vojákům. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo obrany a Armáda České republiky

Ministerstvo obrany je podle zákona č. 2/1969 Sb.³ ústředním orgánem státní správy České republiky (dále také „ČR“) zejména pro zabezpečování obrany ČR, řízení AČR a správu vojenských újezdů. Podle ustanovení § 13 zákona č. 219/1999 Sb.⁴ je AČR základem ozbrojených sil a organizačně se člení na vojenské útvary a vojenská zařízení. Součástí MO je i Generální štáb AČR, který zabezpečuje podle ustanovení § 7 zákona č. 219/1999 Sb. velení AČR. Úkoly AČR jsou uvedeny v § 9, § 10 a části třetí tohoto zákona. Jedná se např. o přípravu k obraně ČR, úkol bránit ji proti vnějšímu napadení, spolupracovat s cizími ozbrojenými silami na základě mezinárodních smluv atd. Svěřené úkoly může AČR plnit pouze za předpokladu, že využívá vhodně zařízené a fungující základny, potřebná výcviková zařízení a příslušné technické a materiální zabezpečení, do kterého spadá i výstroj.

² Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

³ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁴ Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

Dle ustanovení § 2 odst. 5 zákona č. 219/1999 Sb. je příslušníkem ozbrojených sil jen voják v činné službě. Podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb. je vojákem z povolání (dále také „voják“) občan, který vojenskou činnou službu vykonává jako svoje zaměstnání. Pro doplňování ozbrojených sil je pak dle ustanovení § 1 odst. 7 zákona č. 585/2004 Sb.⁵ určena záloha ozbrojených sil, jejíž částí je aktivní záloha, která je tvořena na základě tohoto zákona (dále také „voják v aktivní záloze“). Příslušníkem AČR je pro účely kontrolního závěru nazýván voják z povolání a voják v aktivní záloze.

Přehled počtu příslušníků AČR v podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Počty příslušníků AČR v podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příslušníci AČR	Skutečné počty			Plánované počty		
Vojáci z povolání	17 896	18 990	19 984	21 258	22 258	23 258
Vojáci v aktivní záloze	1 230	1 478	2 235	2 100	2 400	2 700

Zdroj: informace MO – skutečné počty, Koncepce výstavby AČR 2025 – plánované počty.

Výstrojní náležitosti a vojenská výstroj

Dle ustanovení § 91 zákona č. 221/1999 Sb. má voják nárok na výstrojní náležitosti. Výstrojnými náležitostmi se rozumí vojenská výstroj a služby, které se bezplatně poskytují k zabezpečení povinnosti vojáka nosit vojenský stejnokroj. Pokud nelze poskytnout výstrojní náležitosti, má voják nárok na náhradu v penězích. Dle ustanovení § 19 zákona č. 45/2016 Sb.⁶ má voják v aktivní záloze, který je ve službě, nárok na bezplatnou výpůjčku vojenské výstroje.

Dle ustanovení § 2 odst. 7 zákona č. 219/1999 Sb. tvoří vojenskou výstroj oděv, prádlo, obuv a jiná vybavení vojáka v činné službě (dále také „výstroj“) nutná k výkonu služby, k zabezpečení výcviku a plnění jeho úkolů. Vojenský stejnokroj tvoří stanovené součástky vojenské výstroje (dále také „výstrojní součástka“) určené pro jednotné vystrojení, které jsou charakterizovány barvou, střihem, odznaky, rukávovými znaky a hodnotným označením.

Zabezpečení výstrojních náležitostí upravuje vyhláška č. 266/1999 Sb.⁷ Dle ustanovení § 13 odst. 1 této vyhlášky se výstrojní náležitosti zabezpečují výdejem vojenské výstroje a bezplatnými službami nebo náhradami v penězích. Vojákům se výstroj vydává z části do jejich vlastnictví, vojákům v aktivní záloze je výstroj poskytnuta na základě smlouvy o výpůjčce. Výstroj se vydává ve formě základní vybavy. Základní vybavu tvoří oděv, prádlo, obuv a jiná vybavení vojáka nutná k výkonu služby, k zabezpečení výcviku a plnění jeho úkolů. Dle ustanovení § 20 uvedené vyhlášky je dle potřeby vojáka prováděna obměna výstroje, a to u výstroje, která přechází do vlastnictví vojáka.

K zabezpečení jednotného postupu při vystrojování vojáků, vojáků v aktivní záloze, žáků vojenské střední školy a k poskytování výstroje občanským zaměstnancům stanovilo MO rozsah základní výstroje v NVMO č. 40/2009⁸ Věstníku MO, od 1. 1. 2018 v NVMO č. 58/2017⁹

⁵ Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

⁶ Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

⁷ Vyhláška č. 266/1999 Sb., o způsobu zabezpečování bezplatného stravování, výstrojních a přepravních náležitostí a o zabezpečování ubytování vojáků z povolání.

⁸ NVMO č. 40/2009 Věstníku MO, *Výstrojní předpis*.

⁹ NVMO č. 58/2017 Věstníku MO, *Výstrojní předpis*.

Věstníku MO (dále také „výstrojní předpis“). Novým výstrojním předpisem zvýšilo MO hodnotu základní výstroje vojáka, resp. vojákyně. Ke zvýšení hodnoty základní výstroje došlo především tím, že MO zvýšilo rozsah výstrojních součástek v základní výstrojní normě.¹⁰

Normativní nárok příslušníka AČR na výstroj je definován výše uvedenými právními předpisy a vnitřními předpisy MO.

Výstrojní body

Dle ustanovení § 13 odst. 3 vyhlášky č. 266/1999 Sb. je k pořízení a obnově vojenské výstroje vojákům zřízeno elektronické konto měsíčních výstrojních náležitostí (dále jen „elektronické konto“). V elektronickém kontě jsou evidovány výstrojní body, za které si voják obměňuje výstroj. Při odběru výstrojní součástky za výstrojní body je hodnota této součástky v bodech vojákovi z konta odečtena. Vystrojované skupiny¹¹, výstrojní náležitosti ve výstrojních bodech a v českých korunách, výše náhrady v penězích, organizační opatření k výdeji a vyplácení výstrojních náležitostí stanovuje normativní výnos MO (dále také „NVMO“) č. 125/2014¹² Věstníku MO¹³.

Krizové stavy

V případě vyhlášení krizových stavů bude počet vojáků z povolání a vojáků v aktivní záloze navýšen povoláním způsobilých občanů do mimořádné vojenské služby¹⁴. K řádnému výkonu této služby by měla být pro každého vojáka v mimořádné službě zabezpečena potřebná výstroj, což má plně v gesci MO. Požadavky na pořízení výstroje pro krizové stavy byly evidovány v *Plánu hospodářských opatření Ministerstva obrany pro zajištění bezpečnosti ČR*¹⁵. Tento dokument byl aktualizován v rámci dvouletých plánovacích cyklů. V případě krizového stavu bude výstroj zabezpečována formou mobilizačních dodávek dle ustanovení § 13 zákona č. 241/2000 Sb. a vyhlášky č. 498/2000 Sb.¹⁶, kterou vydala Správa státních hmotných rezerv. Vystrojování v krizových stavech je v gesci vedoucího oddělení zabezpečení krizových stavů Odboru logistiky Sekce podpory MO.

Organizační zabezpečení vystrojování

Stávající systém zabezpečení výstroje je plně organizačně, personálně a materiálně zajišťován a řešen rezortem MO. MO zabezpečuje výdej výstroje prostřednictvím výdejen součástek naturálního odívání v Praze, Táboře, Brně a Vyškově. Výdejny jsou zařízení AČR, která jsou

¹⁰ Základní výstrojní norma byla rozšířena např. o: blůzu pod balistickou ochranu, blůzu maskovacího oděvu do nepříznivého počasí, kalhoty maskovacího oděvu do nepříznivého počasí, klobouk 95, sluneční brýle apod.

¹¹ Vystrojované skupiny dle NVMO č. 125/2014 Věstníku MO jsou: 1) generálové, 2) generálové, kteří vykonávají službu u Vojenské kanceláře prezidenta republiky (dále také „VKPR“), 3) vojáci z povolání, 4) vojákyně z povolání, 5) vojáci z povolání, kteří vykonávají službu u VKPR, 6) vojákyně z povolání, které vykonávají službu u VKPR, 7) vojáci z povolání, kteří vykonávají službu u Hradní stráže a 8) vojákyně z povolání, které vykonávají službu u Hradní stráže.

¹² NVMO č. 125/2014 Věstníku MO, *Stanovení výstrojních náležitostí a náhrady v penězích*.

¹³ *Věstník Ministerstva obrany* je publikace určená k vyhlášení vnitřních předpisů MO a dalších dokumentů, které se vztahují k vnitřním pokynům ministra obrany a vedoucích zaměstnanců ministru přímo podřízených.

¹⁴ Mimořádnou vojenskou službu upravuje ustanovení § 15 zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

¹⁵ Jednalo se o *Akviziční plán dodávek za krizových situací (stavů)* s platností do 31. 12. 2016 a *Akviziční plán dodávek za krizových situací (stavů)* s platností do 31. 12. 2018.

¹⁶ Vyhláška č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy.

určena k prvotnímu vystrojování vojáků (rekrutů) i k následné obměně výstroje ve vlastnictví vojáků za výstrojní body.

III. Rozsah kontroly

Kontrolou bylo prověřeno, zda MO postupuje při plánování potřeb výstroje příslušníků AČR a její distribuci způsobem naplňujícím oprávněné potřeby AČR. Kontrolou bylo dále prověřeno, zda MO hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu souvisejícími s pořízováním výstroje příslušníků AČR hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla zaměřena na výstroj zařazenou pod rozpočtové položky č. 513400101 – *Prádlo, oděv a obuv – vojáků*¹⁷ a č. 513700106 – *Drobný hmotný dlouhodobý majetek – ochranné prostředky (balistika)*¹⁸.

NKÚ stanovil mj. tyto dílčí cíle kontroly:

- zjistit, zda MO disponuje dostatečným objemem peněžních prostředků k zajištění požadované výstroje pro plánované navýšování počtu příslušníků AČR;
- zjistit, zda MO plánuje a realizuje pořízování výstroje tak, aby reflektovalo přirozenou potřebu obměny stávající zastaralé výstroje příslušníků AČR;
- zjistit, zda má MO přehled o tom, u kterých výstrojních součástí bude v následujících obdobích končit předpokládaná životnost;
- zjistit, zda má MO nastavený systém evidence aktuálních potřeb jednotlivých útvarů AČR v souvislosti s výstrojí příslušníků AČR;
- zjistit, zda má MO zpracovaný postup pro pořízování výstroje v krizových stavech;
- ověřit, zda jsou na základě systému pro distribuci výstroje mezi příslušníky AČR přednostně vybavováni ti, u nichž je potřeba obnovy výstroje nejnaléhavější;
- zjistit, zda je proces distribuce výstroje příslušníkům AČR nastaven tak, aby minimalizoval výdaje a úkony spojené s distribucí výstroje.

Na základě věcné a finanční významnosti byly ke kontrole vybrány tři veřejné zakázky na pořízení výstroje realizované v letech 2015 až 2017 v celkové hodnotě 747 833 684 Kč bez DPH. U nich bylo prověřeno zejména to, zda MO při jejich zadávání postupovalo v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb.¹⁹, zda bylo pořízení výstroje zdůvodněno, zda smlouvy o pořízení výstroje obsahovaly instituty zajišťující smluvní plnění a byly Ministerstvem obrany využívány a zda MO pořízenou výstroj vydávalo vojákům.

¹⁷ Rozpočtová položka č. 513400101 – *Prádlo, oděv a obuv – vojáků* zahrnuje nákup výstrojních náležitostí vojáků z povolání, vojáků v záloze ve službě a žáků vojenských škol podle zákona č. 221/1999 Sb., zákona č. 45/2016 Sb. a prováděcích právních předpisů.

¹⁸ Rozpočtová položka č. 513700106 – *Drobný hmotný dlouhodobý majetek – ochranné prostředky (balistika)* zahrnuje výdaje na nákup ochranných prostředků vojáků, které mají povahu drobného dlouhodobého hmotného majetku, např. ochranné chemické masky, pláště, pláštěnky a kombinézy, protiúderové ochranné prostředky, např. přilba se štítem, rukavice, ochrana holení, předloktí a hrudníku, štít, tonfa, prostředky balistické ochrany, např. přilby, vesty proti střepinám apod.

¹⁹ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Rozpočet a potřeba výstroje AČR

MO v letech 2015 až 2017 vynaložilo na výstroj AČR peněžní prostředky ve výši uvedené v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – Výdaje MO na výstroj AČR

(v tis. Kč)

Rozpočtová položka	Název rozpočtové položky	2015		2016		2017	
		Schválený	Skutečný	Schválený	Skutečný	Schválený	Skutečný
513400101	Prádlo, oděv a obuv – vojáků	401 961	302 534	347 833	480 425	484 459	743 374
513700106	Drobný hmotný dlouhodobý majetek – ochranné prostředky (balistika)	46 154	28 968	67 279	71 605	48 845	33 319
Celkem za obě položky		448 115	331 502	415 112	552 030	533 304	776 693

Zdroj: výdajový blok 11 – běžné výdaje týkající se výstroje.

K ročním potřebám výstroje (pro prvotní vystrojování i obměnu) provedl NKÚ výpočet rozdílu mezi hodnotou výstroje, na kterou mají příslušníci AČR v průběhu jednoho roku nárok (dále jen „normativní nárok“), a skutečně vynaloženými peněžními prostředky na pořízení výstroje. Vývoj tohoto rozdílu je uveden v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 – Porovnání výše normativního nároku a skutečně vynaložených peněžních prostředků na výstroj

(v tis. Kč)

	2015	2016	2017
Peněžní prostředky skutečně vynaložené na výstroj*	331 502	552 030	776 693
Normativní nárok dle MO	1 380 000	1 500 000	1 900 000
Rozdíl	1 048 498	947 970	1 123 307
Celkový kumulovaný rozdíl**	3 015 000	3 962 970	5 086 277

Zdroj: informace MO.

* Skutečná výše čerpání rozpočtových položek 513400101 a 513700106.

** Celkový kumulovaný rozdíl činil od roku 2010 do roku 2014 celkem 1 966 502 tis. Kč.

Z hodnot uvedených v tabulce č. 3 je zřejmé, že celkový kumulovaný rozdíl roste, přestože se čerpání peněžních prostředků na pořízení výstroje každým rokem navyšuje. Výše skutečně vynaložených peněžních prostředků vytváří deficit skladových zásob výstroje, který pak vede k regulaci množství vydávaných výstrojních součástí oproti běžnému stavu (viz níže). K výpočtům uvedeným v tabulce je však třeba uvést, že normativní nárok zahrnuje veškeré výstrojní body, které mohou vojáci v roce při vyzvedávání výstroje vyčerpat. Ve skutečnosti nemusí docházet k vyčerpání všech přidělených výstrojních bodů, takže skutečný deficit (rozdíl) bude nižší. Data potřebná pro výpočet skutečného deficitu však MO ke kontrole nepředložilo.

2. Regulace výdeje výstroje

Vojáci mají na základě zákona č. 221/1999 Sb. nárok na výstroj, jejíž rozsah byl v kontrolovaném období vymezen NVMO č. 40/2009 Věstníku MO. Ministerstvo obrany na základě vyhodnocení stavu rezerv výstroje a stavu realizace vyhlášených veřejných zakázek na pořízení některých výstrojních součástí přistoupilo v letech 2015 a 2016 k regulačním

opatření pro výdej výstroje. V roce 2017 byl výdej výstroje realizován na úkor skladových zásob. Regulační opatření byla v obou letech rozdělena do čtyř skupin. V těchto skupinách MO vždy specifikovalo výstroj, jejíž výdej byl regulován, a dále vymezilo formu regulace výdeje. Např. v první skupině vymezilo výstroj, která se směla vydávat jen vojákům působícím v zahraničních operacích nepřetržitě více než 30 dní a při prvotním výdeji výstroje, ve třetí skupině byla uvedena výstroj, kterou MO vydávalo jen nově přijatým vojákům do základní výbavy a v rámci prvotního výdeje výstroje vojákům v aktivní záloze.

Zavedením regulačních opatření došlo k tomu, že si vojáci v letech 2015 až 2016 nemohli obměňovat a pořizovat výstroj tak, jak stanovil NVMO č. 40/2009 Věstníku MO. Ministerstvo obrany regulací výdeje výstroje v letech 2015 a 2016 nepostupovalo v souladu s ustanovením § 59 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., neboť regulací výdeje výstroje nevytvořilo vojákům vhodné podmínky pro řádný a bezpečný výkon služby.

3. Hodnota základní výstroje

Hodnota základní výstroje pro vojáka z povolání, resp. vojákyni z povolání, byla do konce roku 2017 dle NVMO č. 40/2009 Věstníku MO ve výši 34 103 Kč, resp. 30 860 Kč. V příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru jsou uvedeny jednotkové ceny vybraných výstrojních součástek. Vydáním nového výstrojního předpisu v podobě NVMO č. 58/2017 Věstníku MO platného od 1. 1. 2018 se hodnota základní výstroje zvýšila u vojáka o 85 % a u vojákyně o 90 % – viz tabulka č. 4. Zvýšení hodnoty výstroje bylo způsobeno především zvýšením rozsahu výstrojních součástek v základní výstrojní normě.

Tabulka č. 4 – Hodnota základní výstroje

(v Kč)

Výstrojní předpis	Hodnota výstroje – vojáci z povolání	Hodnota výstroje – vojákyně z povolání
NVMO č. 40/2009 – základní výstrojní norma	34 103	30 860
NVMO č. 58/2017 – základní výstrojní norma	63 119	58 660
Navýšení	+29 016	+27 800
Navýšení v %	+85 %	+90 %

Zdroj: informace MO, výpočet NKÚ.

Hodnota základní výstroje vychází z pořizovacích cen, které jsou evidovány v *Informačním systému logistiky MO*, a z přehledu výstrojních součástek základní výstrojní normy – základní výbavy – pro vojáky a vojákyně při povolání do služebního poměru. Vydáním NVMO č. 58/2017 Věstníku MO se ještě zvýšily nároky na peněžní prostředky potřebné k zajištění výstroje. Plánované prostředky na rozpočtovou položku 513400101 – *Prádlo, oděv a obuv – vojáků* pro rok 2018 ve *Střednědobém plánu činnosti a rozvoje rezortu MO na roky 2018 až 2022* zvýšilo MO jen o 31 % oproti předchozímu střednědobému plánu na rok 2017. Ve schváleném rozpočtu byla výše uvedená rozpočtová položka na rok 2018 oproti roku 2017 dokonce o 16 % snížena, a to na 408 137 tis. Kč. Výše skutečného čerpání peněžních prostředků v roce 2018 nebyla v době ukončení kontroly známa.

V následujících letech tak vzhledem ke zvýšení hodnoty výstroje a rostoucímu počtu příslušníků AČR hrozí riziko opakování regulací výdeje výstroje.

4. Evidence a sledování údajů o výstroji

MO eviduje výstroj v *Informačním systému logistiky MO*. Evidence je vedena dle osobního čísla příslušníků AČR. Aktuální potřeby vystrojování jednotlivých útvarů lze vysledovat v části *Naturální odívání*, ve které se evidují nároky jednotlivých osob. MO eviduje rovněž informace vztahující se k využitelnosti výstroje. Mezi tyto informace patří životnost a tzv. směrná doba

používání. Životnost je parametr, kterým se vyjadřuje horní hranice použitelnosti majetku k plnění provozně-technické funkce, tj. účelu, ke kterému byl vyroben a pořízen. Životnost se vyjadřuje v měrných jednotkách (doba používání, doba skladovatelnosti, expirační doba). Směrná doba používání je parametr, který vyjadřuje dobu používání příslušné výstroje v měsících. Po uplynutí směrné doby používání vzniká vojákovi nárok na obměnu výstroje. Před jejím uplynutím lze výstroj obměnit pouze v případě poškození, které znemožňuje její další užívání. Při stanovení životnosti a směrné doby používání vychází MO z údajů poskytnutých výrobcem, případně z technických norem. MO tedy eviduje a sleduje údaje, na základě kterých lze plánovat pořizování výstroje tak, aby odpovídalo potřebě obměny výstroje stávajících příslušníků AČR a vystrojování nových příslušníků AČR.

MO nedisponovalo v kontrolovaném období žádným vnitřním předpisem stanovujícím přesné množství a druhový rozsah skladových zásob výstroje pro mimo krizové stavy.

5. Zajištění výstroje při krizových stavech

MO zpracovává *plány hospodářských opatření Ministerstva obrany pro zajištění bezpečnosti ČR na dvouleté plánovací období*. Součástí dokumentů je mimo jiné vždy *akviziční plán dodávek za krizových stavů a plán hospodářské mobilizace*. Pro zabezpečení výstroje v krizových stavech zpracovalo MO v roce 2015 specifikace na výstrojní součástky, které bylo třeba nově smluvně zajistit. S vybranými dodavateli uzavíralo MO smlouvy na dodávky výstrojních součástek s odloženou účinností, v období 2015 až 2018 uzavřelo MO smlouvy na 25 z 36 stanovených výstrojních součástek. Dodávky ostatních výstrojních součástek byly ve stádiu vyjednávání podmínek dodání. Výše skladových zásob výstroje pro krizové stavy byla stanovena vnitřním předpisem²⁰. Přesný stav skladových zásob, které byly k dispozici v průběhu kontrolovaného období, není MO u této výstroje schopno doložit, neboť *Informační systém logistiky MO* neumožňuje zpětné vygenerování takových údajů. V době kontroly stav skladových zásob výstroje pro krizové stavy odpovídal stanoveným vnitřním předpisům.

MO mělo zpracované plány a postupy k zajištění výstroje v krizových stavech.

6. Distribuce výstroje

MO nemělo v kontrolovaném období ve vnitřních předpisech nastaven systém priorit pro výdej výstroje, ten zavedlo až od roku 2018.²¹ Výdej výstroje realizuje MO ve čtyřech výdejních umístěných v Praze, Brně, Táboře a Vyškově. Vojáci jezdí do výdejen v rámci služebních cest. Tyto služební cesty jsou realizovány v pracovní době vojáků, neboť jim jinou dobu návštěvy výdejní doba výdejen neumožňuje. Vysláním na služební cestu vznikaly MO náklady v podobě proplácení cestovních nákladů a náhrady stravy a na služební cestě do výdejen nemohli vojáci vykonávat svoji běžnou pracovní náplň. MO výši nákladů spojených s distribucí výstroje nesleduje. Vojáci nemají možnost si před služební cestou do výdejen požadované výstrojní součástky zamluvit. Existuje pouze možnost se telefonicky dotázat, zda je požadovaná výstroj momentálně k dispozici. To však vojákovi nezaručuje, že v okamžiku, kdy dorazí do výdejny, bude požadovaná výstroj stále dostupná, neboť si ji mezitím mohl vyzvednout jiný voják.

²⁰ Vnitřní předpis MO: Mob-1-3 – *Majetkové zabezpečení rozvinutí ozbrojených sil*.

²¹ Systém priorit výdeje výstroje příslušníkům AČR nastavilo MO od 1. 1. 2018 takto: 1) vystrojování nových vojáků, 2) vystrojování vojáků na zahraničních operacích, 3) vystrojování vojáků ve vyčleněných jednotkách, 4) vystrojování vojáků v aktivní záloze, 5) obnova výstroje. Obdobně při výdeji výstroje postupovalo MO už před rokem 2018, uvedený postup však nebyl upraven vnitřními předpisy MO.

MO neprovedlo od roku 2004 do doby ukončení kontroly žádnou z plánovaných změn systému distribuce výstroje (např. se jednalo o projekt *Outsourcing vystrojování rezortu MO* či *E-obchod*). Dle NKÚ je nezbytným předpokladem pro efektivní změnu systému distribuce provedení podrobné analýzy možných řešení, na základě které MO vybere ekonomicky a uživatelsky nejvhodnější způsob distribuce výstroje.

MO nemělo nastaven proces distribuce výstroje příslušníkům AČR tak, aby minimalizovalo výdaje a úkony spojené s distribucí výstroje.

7. Pořizování výstroje

Kontrolou bylo prověřeno pořízení výstroje v celkové hodnotě 747 833 684 Kč bez DPH, jednalo se o tři veřejné zakázky s názvy: *Prostředky balistické ochrany jednotlivce*, *Oděv ECWCS 2010* a *Boty polní*. NKÚ dále prověřil, zda bylo pořízení výstroje v souladu s právními předpisy a zda byla výstroj vydána vojákům. Kontrolou zadávacích řízení byla rovněž prověřena hospodárnost pořízení výstroje. Kontrolou pořízení výstroje nebyly zjištěny nedostatky.

8. Mezinárodní srovnání systémů distribuce výstroje

V průběhu kontroly provedl NKÚ srovnání systému distribuce výstroje v ČR a ve vybraných evropských zemích. NKÚ oslovil zahraniční kontrolní instituce – položené otázky a využitelné odpovědi jsou uvedeny v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru. Na základě odpovědí lze konstatovat, že systém distribuce výstroje v ČR, popsáný v předchozích kapitolách, je srovnatelný se systémy v Polské republice, Slovenské republice a Spolkové republice Německo. Odlišný systém je využíván ve Finské republice, kde proces distribuce zajišťuje externí (soukromý) subjekt a kde existuje elektronický systém pro objednávání výstroje, která je vojákům přímo doručována prostřednictvím poštovních služeb. Finský systém je oproti českému výhodnější např. v tom, že eliminuje opakované služební cesty vojáků při vyzvedávání výstroje, související cestovní náklady, náhrady stravy i nemožnost vykonávat běžnou náplň práce vojáka v den služební cesty.

Příloha č. 1

Jednotkové ceny vybraných výstrojních součástek

(v Kč)

Katalogové číslo majetku	Výstrojní součástka – název ¹⁾	MJ	Směrná doba používání (měsíce)	Průměrná cena ^{2), 3)}
120000301016	baret černý	kus	24	227,48
120000745416	bílá košile s nárameníky	kus	60	692,12
120000778126	bílá šála	kus	48	426,53
120000271315	blůza 95 modernizovaná	kus	24	1 362,65
120000943515	blůza 97 modrá se stříbřitými knoflíky	kus	36	ne
120000602515	blůza pracovního obleku	kus	36	664,29
120000940819	čepice 97 lodička zelená	kus	36	268,47
120000607914	čepice pracovního obleku	kus	36	ne
120000961810	černé polobotky s pryžovou podešví	pár	24	915,57
120000085312	černé zimní kožené rukavice	pár	36	ne
120000975811	dlouhé teplákové kalhoty	kus	24	ne
120000215616	kabát 95	kus	96	1 399,57
120000218211	kalhoty 95	kus	24	1 320,11
120000617115	kalhoty pracovního obleku	kus	36	695,75
120000336210	khaki nátělník	kus	6	ne
120000326615	košile 2000 se zeleným potiskem	kus	36	ne
120000941216	košile 97 s dlouhými rukávy zelená	kus	12	ne
120000941115	košile 97 s krátkými rukávy zelená	kus	12	ne
120000259917	krátké teplákové kalhoty	kus	48	209,33
120000894718	kukla – khaki čepice	kus	36	99,22
120000324114	lehké spodky TERMO 2012	kus	12	152,86
120000324013	lehký nátělník TERMO 2012	kus	12	146,01
120000703010	letní blůza 95 se zeleným potiskem	kus	24	ne
120000707012	letní čepice 95 se zeleným potiskem	kus	24	ne
120000718519	letní kalhoty 95 se zeleným potiskem	kus	12	ne
120000336614	letní nátělník s krátkými rukávy	kus	6	62,11
120000942118	malé nárameníky 97 zelené	pár	60	104,06
120000977110	plášť 97 vycházkový zelený se stř. knoflíky	kus	84	4 343,90
120000264928	pletené rukavice 2000	pár	neurčeno	121,81
120000784510	polní boty lehké 2011	pár	36	2 516,80
120000858822	polní láhev 2005 - souprava	soupr.	84	ne
120000888418	ponožky 2000	pár	12	48,36
120000941913	ponožky 97 zelené	pár	6	28,92
120000243213	popruhový opasek 95	kus	60	223,85
120000764613	pracovní rukavice kožené	pár	12	ne
120000101322	pytel na prádlo	kus	60	63,32
120000267516	řemen 95	kus	36	114,95
120000942512	řemen 97 do kalhot	kus	36	180,29
120000977312	služební čepice 97 modrá se stříbř. knoflíky	kus	48	701,80
120000940415	služební kalhoty 97 zelené	kus	24	1 084,16
120000577213	sportovní obuv 2014	pár	24	1 069,64
120000260919	sportovní ponožky	pár	12	23,33
120000261316	sportovní tričko s krátkými rukávy	kus	12	205,70
120000704013	stélky do polních bot 2009	pár	12	ne
120000020027	stříbřitá jmenovka	kus	48	119,91
120000670620	stříbřitá spona k vázance	kus	48	130,68
120000277414	svetr 95	kus	36	644,33
120000277717	svetr 97 zelený	kus	60	ne
120000259311	tepláková bunda 2006	kus	24	388,41
120000286023	vak na výstroj	kus	36	566,28
120000947214	vložka do pláště 97 vycházkového	kus	84	1 064,80
120000946925	vycházková šňůra (šňůra 97 zlatová)	kus	96	847,00

120000941711	vázanka 97 (zelená 97 s pevným uzlem)	kus	12	95,59
120000977716	vycházková vázanka 97 (zelená s pevným uzlem)	kus	60	93,78
120000778429	zelený šátek	kus	24	141,17
120000324215	zimní nátělník TERMO 2012	kus	12	227,48
120000203813	zimní polní boty (2000)	pár	60	1 899,70
120000888610	zimní ponožky 2000 TERMO	pár	12	44,54
120000323818	zimní spodky TERMO 2000	kus	12	202,07
120000979729	(zlatový nebo) stříbřitý podbradník	kus	48	ne

Zdroj: Přehled výstrojních součástek byl převzat z přílohy č. 1 NVMO č. 40/2009 Věstníku MO (přehled základní výbavy vojáka).

- 1 U výstrojních součástek, která se dále liší například barvou, byl vybrán typický zástupce pro tuto součástku – například u první položky v tabulce byl vybrán baret černý (ale dodáván je i v dalších barevných modifikacích); vybraná modifikace výstrojních součástek je v tabulce uvedena zeleným písmem a blíže identifikována katalogovým číslem.
- 2 Průměrná cena vychází z pořizovacích cen z rámcových a kupních smluv na výstrojních součástky, které MO uzavřelo s vybranými dodavateli v letech 2015–2017. Uvedené ceny jsou včetně DPH.
- 3 Ne = v letech 2015 až 2017 MO výstrojních součástku nepořídilo.

Mezinárodní srovnání – odpovědi využitelné pro porovnání systémů distribuce výstroje

	Otázka	NKÚ České republiky	SAI Polské republiky	SAI Finské republiky	SAI Spolkové republiky Německo	SAI Slovenské republiky
1.	Kdo (jaký subjekt) zajišťuje vystrojování vojáků?	Ministerstvo obrany	Úřad pro podporu ozbrojených sil	Externí (soukromý) dodavatel služeb	Federální ministerstvo obrany – dodavatel služeb Bw Bekleidungsmanagement GmbH	Úřad pro investice a akvizice Ministerstva obrany
2.	Je proces vystrojování vojáků upraven právním předpisem, popř. jiným dokumentem (uvedte jakým)?	Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, a vnitřní předpisy Ministerstva obrany	Zákon ze dne 29. ledna 2004 o veřejných státních zakázkách	Podmínky kolektivní smlouvy pro státní úředníky ve Finsku	Federální zákon státní správy o náhradách (§ 69)	Zákon ze dne 25. září 2015 (z. č. 281/2015 Z.z., o štátnej službe profesionálnych vojakov) a další vnitřní předpisy Ministerstva obrany
3.	Dostává profesionální voják výstroj do vlastnictví, nebo mu je zapůjčena?	Vlastnictví	Vlastnictví	Vlastnictví, výjimkou je kamuflážní a bojové oblečení, které je zapůjčeno	Výstroj je zapůjčena – zůstává ve vlastnictví státu s výjimkou obuvi a spodního prádla, které přechází do vlastnictví vojáka na konci jeho služby	Vlastnictví
4.	Je výstroj vojákům doručována, nebo si ji vojáci vyzvedávají na určených místech?	Vojáci si výstroj vyzvedávají ve výdejnách součástí naturálního odívání	Vyzvedává se u vojenských útvarů podpory	Dodavatel doručuje vojenskou výstroj přímo objednateli/vojákovi prostřednictvím poštovního balíku	Vyzvedává se v servisním středisku provozovaném společností Bw Bekleidungsmanagement GmbH	Vyzvedává se v určených střediscích naturálního vystrojování
5.	Jakým způsobem je nastaven systém obměny opotřebované výstroje (např. nárok vojáka na periodickou obměnu, finanční příspěvek apod.)?	Vojákům je k obměně výstroje poskytnuto nepeněžitě plnění ve formě výstrojních bodů a obměna výstrojních součástí je prováděna na konci jejich životního cyklu	Uniformy jsou obměňovány na konci životního cyklu	Dvě kategorie obměny – každoroční obměna, obměna jednou za 10 let	Uniformy jsou obměňovány na konci životního cyklu	Vojákům je k obměně poskytnuto nepeněžitě plnění ve formě výstrojních bodů a dále peněžitě plnění

	Otázka	NKÚ České republiky	SAI Polské republiky	SAI Finské republiky	SAI Spolkové republiky Německo	SAI Slovenské republiky
6.	Je zaveden systém priorit při vystrojování skupin vojáků? Pokud ano, tak jaký?	ANO – nově přijatí vojáci, zahraniční mise, vyčleňované jednotky, aktivní zálohy	ANO – nově přijatí vojáci, mezinárodní a zahraniční mise	ANO – nově přijatí vojáci, roční obměna výstroje, obměna výstroje jednou za 10 let	Systém priorit není zaveden	ANO – nově přijatí vojáci, mezinárodní a zahraniční mise, čestná stráž prezidenta republiky, mimořádné bezpečnostní stavy
7.	Má voják možnost výstroj elektronicky zamluvit/objednat?	NE (on-line rezervace není dostupná)	NE (on-line rezervaci nelze provést u polských ozbrojených sil)	Finské ozbrojené síly a poskytovatelé služeb mají elektronický systém objednávání, který vojáci z povolání využívají k objednávání oděvů	Důstojníci si mohou zamluvit některé části výstroje a sportovní oblečení v on-line obchodě provozovatele	NE (on-line rezervace není dostupná)
8.	Zjišťovala SAI jednotkové ceny výstroje nebo jsou tyto informace dostupné z veřejných zdrojů?	Jednotkové ceny zjišťoval NKÚ v rámci kontrolní akce č. 18/17	Dostupné na webových stránkách Ministerstva národní obrany Polské republiky	SAI se nezabývala jednotkovými cenami vojenského oblečení	SAI získala cenové listy vojenské výstroje. Tyto informace nejsou veřejně dostupné	SAI se nezabývala jednotkovými cenami vojenského oblečení

Pozn.:

SAI – Supreme Audit Institution (nejvyšší kontrolní instituce).